

Uniwersytet Zielonogórski
Wydział Nauk Społecznych
Instytut Pedagogiki
Mgr Klaudia Kasowska

Wpływ autorskiego programu "Let's Speak English" na twórczość dzieci sześciolletnich w języku angielskim

Streszczenie

Rozprawa doktorska skoncentrowana jest wokół twórczości dzieci w języku angielskim. O wyborze tematyki i kierunku badań zdecydowały zainteresowania autorki fenomenem twórczości dziecięcej, w szczególności twórczości językowej.

Podjętej pracy przyświecają trzy cele. Cel teoretyczny zrealizowany został poprzez rozwijanie teorii naukowej dzięki przestudiowaniu wiedzy z obranych dziedzin, analizie i interpretacji wyników badań własnych. Celem poznawczym było wykrycie i ukazanie znaczenia zabaw dla twórczości dzieci w języku angielskim, co umożliwiły pozyskane wyniki badań. Natomiast dzięki opracowaniu programu rozwijającego twórczość w języku angielskim dzieci w wieku przedszkolnym oraz sformułowaniu postulatów dla praktyki pedagogicznej zrealizowano cel praktyczny.

Teoretyczne założenia pracy opierają się na systemowych teoriach twórczości, które wynikają z potrzeby całościowego poznawania i badania twórczości. Twórczość realizuje się poprzez język, proces, zachowania, dzieło twórcze oraz rozwijana jest w sprzyjającym środowisku zewnętrznym. Przyjęto także podejście egalitarne do twórczości, według którego każde dziecko jest twórcze w różnym stopniu, co przejawia się w codziennych działaniach i zachowaniach, szczególnie jest widoczne podczas zabawy.

W dysertacji posłużono się koncepcją twórczych zabaw autorstwa dr hab. prof. UZ Marzenny Magda-Adamowicz. Zabawy twórcze mają określoną strukturę, w skład których wchodzi od jednego do trzech pierwiastków twórczych, tj.: operacje twórcze i/lub odtwórcze, materiał otwarty i/lub zamknięty oraz metody algorytmiczne i/lub heurystyczne. Chcąc rozwijać twórczość dzieci w toku edukacji należy dołożyć wszelkich starań, aby czynności wykonywane przez dzieci miały charakter otwarty i umożliwiały swobodny wybór. Twórczość dzieci przejawia się także w toku zabaw językowych, również w języku angielskim. Dlatego zabawy rozwijające twórczość werbalną w języku obcym są odpowiednim rozwiązaniem dla dzieci w wieku przedszkolnym. Niezwykła wrażliwość językowa dzieci oraz naturalna potrzeba

zabawy sprzyja rozwojowi twórczości dzieci w języku angielskim. Przyjęto, że twórczość językowa ujawnia się w wysokim poziomie płynności, oryginalności i giętkości, określanych jako werbalne zdolności dywergencyjne.

Metodą badawczą jest eksperyment pedagogiczny przeprowadzony w jednym z przedszkoli w Zielonej Górze. W badaniach udział wzięły dzieci sześciolatnie. Badania eksperymentalne odbyły się w trzech etapach. W pierwszym przeprowadzono pre-test, czyli sprawdzono poziom twórczości językowej dzieci sześciolatków w języku angielskim za pomocą *Testu Twórczości Językowej*. Dzięki otrzymanym wynikom wybrano grupę eksperymentalną i kontrolną. Drugi etap eksperymentu pedagogicznego polegał na wprowadzeniu czynnika eksperymentalnego w grupie eksperymentalnej. Realizowany był autorski program „Let’s Speak English” zawierający twórcze zabawy w języku angielskim. Zajęcia prowadzone były przez okres 4 miesięcy 2 razy w tygodniu. W trakcie trwania eksperymentu obserwowano zachowania twórcze, proces oraz efekt twórczy, a dotyczące ich spostrzeżenia usystematyzowano dzięki narzędziom badawczym. W ostatnim, tj. trzecim etapie eksperymentu pedagogicznego, ponownie zastosowano *Test Twórczości Językowej*, sprawdzając jaki jest poziom twórczości językowej dzieci po wprowadzeniu czynnika eksperymentalnego.

Wyniki eksperymentu wskazują, że poziom twórczości dzieci sześciolatków w języku angielskim uległ zwiększeniu. Dzieci rozwinęły swój poziom płynności, giętkości oraz oryginalności, co potwierdzone zostało poprzez istotnie statystycznie różnice w średnich arytmetycznych grupy eksperymentalnej i kontrolnej. Dzieci z grupy eksperymentalnej poszerzyły swój zasób słownictwa w języku angielskim, zaczęły używać trudniejszych wyrazów oraz tworzyć neologizmy i proste zdania. W trakcie trwania eksperymentu, w grupie eksperymentalnej (A) obserwowano także zachowania twórcze dzieci oraz ich proces i efekt twórczy w postaci wypowiedzi w języku angielskim. W grupie tej przeważały zachowania charakteryzujące się niskim poziomem twórczości, jednak jedenaścioro sześciolatków wykazywało poziom wysoki i średni. Najsilniej rozwinięte były cechy: samodzielność obserwacji, aktywność poznawcza, odwaga, samokrytycyzm oraz otwartość. W procesie twórczym, w grupie eksperymentalnej, przeważał poziom średni i wysoki. Dzieci starały się być samodzielne w tworzeniu własnych pomysłów na zabawę, chociaż chętnie inspirowały się działaniami swoich kolegów. Zgodnie współpracowały z innymi, podczas zabawy towarzyszyły im pozytywne uczucia. Zauważono skłonności dzieci do modyfikowania swoich czynności, spontanicznego podejścia do nich oraz umiejętności wykorzystywanie różnych rekwizytów. W twórczym efekcie w grupie eksperymentalnej przeważał poziom niski, choć

w niewielkim stopniu. Dwanaścioro dzieci otrzymało poziom średni i wysoki. Sześciolatki chętnie wykorzystywały swój zasób słownictwa, zdarzało się, że hamowała je nieśmiałość lub niepewność do znajomości adekwatnego wyrazu. Część dzieci tworzyła neologizmy w języku angielskim, część zwracała uwagę na poprawną wymowę i konstrukcję swoich wypowiedzi.

Podsumowując - twórcze zabawy w języku angielskim inspirowane autorskim programem „Let’s Speak English” przyczyniły się do rozwoju twórczego języka dziecka, a więc zwiększenia poziomu płynności, giętkości i oryginalności w języku angielskim. Program może być wykorzystywany przez nauczycieli języka angielskiego w przedszkolu, którzy pragną wpływać na twórczość dzieci, inspirować je do działań na polu językowym oraz integrować zajęcia językowe z plastycznymi, konstrukcyjnymi, muzycznymi itp.